

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1907, kl. 3 e. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bestämmelser i syfte att för försäljning af preserveerade ägg skola gälla samma föreskrifter som för försäljning af margarin.

Med anledning af en inom Andra Kammaran af herr *J. Larsson* i Presstorp väckt motion, n:o 25, har Andra Kammaran på hemställan af sitt andra tillfälliga utskott för sin del beslutat, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla, »det täcktes Kungl. Maj:t låta utfärda en förordning, hvarigenom likartade bestämmelser, som gälla vid försäljning af margarin, må i tillämpliga delar äfven blifva gällande vid försäljning af preserveerade ägg».

Sedan beslutet delgifvits Första Kammaran, har denna hänvisat ärendet till behandling af sitt första tillfälliga utskott.

Det utlåtande, som Andra Kammarens utskott i ärendet afgifvit, är af följande lydelse:

»Till belysande af den sålunda väckta frågan vill utskottet först göra några kortfattade erinringar rörande äggs preserveering.

Äggens innehåll består, som bekant, af s. k. hvita och gula. Hvitan utgöres nästan uteslutande af ägghviteämnen och vatten, gulan åter innehåller, utom ägghviteämnen och vatten, äfven fet olja samt något svafvel m. m. Ofvannämnda organiska ämnen hafva den egenskapen att småningom sönderdelas genom luftens inverkan, så att äggen blifva »skämda», och som äggskalet, hvilket hufvudsakligen består af kalk, har en mängd små porer eller öppningar, får luften under vanliga förhållanden ganska lätt att intränga i äggen och fördärfva deras innehåll.

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band 2 Häft. (N:o 2.)

Ägg, som ej inom viss kort tid komma till användning, bruka därför preserveras genom tilltappning af porerna på äggskalet, så att den yttre luften utestänges. Denna preservering kan ske på olika sätt. Sålunda kan man t. ex. ingnida skalet med olja eller fett eller ock öfverstryka det samma med vattenglas eller någon gummilösning eller slutligen insälla äggen i aska. Oftast begagnar man sig dock af metoden att lägga äggen i kalkvatten. Inkalkade ägg kunna länge förvaras fullt användbara till matlagning, men hafva den olägenheten, att ägghvitan ej låter slå sig till skum och att skalen blifva mycket spröda, så att äggen svårligen kunna kokas; de äro icke heller goda att förtära såsom kokta.

Om alltså *preservering af ägg* är en fullt tillåtlig och ändamålsenlig metod att från tider, då äggproduktionen är som starkast, förvara äggen till sådana tider, då produktionen minskats, så böra å andra sidan de preserverade äggen, såsom motionären erinrat, icke få i handeln likställas med färska eller nyvärpta ägg, eftersom de genom den behandling, de underkastats för att kunna med säkerhet förvaras, onekligen förlorat i värde. Enligt hvad utskottet från sakkunnigt håll inhämtat, lärer emellertid en hopblandning af preserverade och färska ägg ganska ofta äga rum, särskildt inom torghandeln, där äggförsäljarne af lätt förklarliga skäl i regel finna en kundkrets, som icke på varans yttre utseende kan afgöra, huruvida äggen äro preserverade eller färska. Men vid sådant förhållande synes förslaget om åtgärders vidtagande, för att en säljare må förhindras att salubjuda preserverade ägg utan att därvid upplysa köparen om varans verkliga beskaffenhet, vara fullt motiveradt.

Nästa fråga blir då, hvad som lämpligen bör åtgöras för att förekomma, att preserverade ägg i handeln utgifvas för färska eller i bedrägligt syfte sammanblandas med dessa. Motionären har i detta afseende hänvisat till nådiga förordningen af den 13 oktober 1905, »angående kontroll å tillverkningen af margarin och margarinost äfvensom konstister samt å handeln därmed», och erinrat därom, att det enligt nämnda förordning är förbjudet att utbjuda margarin utan att angifva, att det är margarin och icke smör. Förordningen föreskrifver sålunda i 5 § 1 mom., att den, som drifver handel med margarin eller konstister, skall vara pliktig att förvara varan i kärll, som antingen är fyrkantigt eller ock har sådan oval form, att dess längd är minst en och en half gång dess bredd; utvändigt å kärlets botten, lock och sidor skall med minst tre centimeter höga bokstäfver finnas inbrändt eller på annat varaktigt sätt anbragt dels ordet »margarin» eller »margarine», om varan utgöres af margarin, eller ordet »konstister», om innehållet utgöres af sådan vara, dels ock tillverkarens eller, där varan blifvit införd från utrikes ort, importörens namn. Dock

må varan i minuthandeln utställas till försäljning i klumpar eller mindre stycken, såvida å varan finnes anbragt en lätt i ögonen fallande skylt eller etikett, innehållande med tydliga bokstäfver ordet »margarin» eller «margarine», om varan utgöres af margarin, eller ordet »konstister», om innehållet utgöres af sådan vara. I samma paragrafs 4 mom. säges vidare, att vid försäljning af margarin eller konstister skall varan, där den ej till köparen öfverlämnas i kärl af sådan form och så märkt, som ofvan är nämndt, utlämnas med ett omslag, innehållande med tydliga bokstäfver ordet »margarin» eller »margarine», om varan utgöres af margarin, eller ordet »konstister», om innehållet utgöres af sådan vara. Och i 6 § föreskrifves, att där margarin, margarinst eller konstister hålles till salu, vare sig i salubod, å öppen plats eller från fartyg, skall säljaren sådant genom tydligt och lätt i ögonen fallande anslag tillkännagifva.

Att i allo tillämpa dessa bestämmelser i margarinförordningen på handeln med preserveerade ägg, såsom motionärens mening, om man får döma af ordalydelsen i hans hemställan, möjligen varit, anser utskottet, i betraktande af det sätt, hvar på handeln med ägg i allmänhet bedrifves, ej böra komma i fråga. Däremot torde en föreskrift om att preserveerade ägg, för att kunna åtskiljas från färska, skola liksom margarinet fördes i minuthandeln med en särskild etikett eller stämpel icke böra föranleda några afsevärda olägenheter för ägghandeln, men ändock verka betryggande mot en uppblandning af färska ägg med preserveerade, därest tillräckligt höga böter, såsom i fråga om margarinförsäljningen skett, åsättas för forseelser mot den gifna föreskriften. Det redan nu på många ställen rådande bruket att stämpla nyvärpta ägg för att angifva, att en viss äggförening eller annan försäljare ansvarar för att de sålunda märkta äggen äro färska och af för öfrigt god beskaffenhet, visar till fyllest, att en allmän stämpling af särskildt preserveerade ägg icke skall möta några praktiska svårigheter.

Huruvida för öfrigt några af de bestämmelser, som återfinnas i gällande margarinförordning, behöfva tillämpas äfven på handeln med preserveerade ägg och i så fall hvilka, torde få bero på den närmare pröfning Kungl. Maj:t nog lärer underkasta frågan, därest en förordning i här ofvan angifvet syfte kommer att utfärdas.»

Utskottet, som tagit detta ärende i öfvervägande, anser sig redan från början böra framhålla ohållbarheten af en jämförelse mellan handeln med natursmör och margarin å ena och handeln med färska och preserveerade ägg å den andra sidan.

I första fallet gäller att skilja mellan produkter af olika ursprung

hvilka genom sammanblandning kunna förvilla allmänheten, under det att färska och preserveerade ägg äro och förblifva ägg, de senare för att mot förruttnelse kunna förvaras längre tid »preserveerade».

Af de utredningar, som förelegat utskottet beträffande skillnaden vid användandet mellan färska och preserveerade ägg, framgår, att endast vid ett slag af användande de preserveerade äggen äro underlägsna de färska, nämligen till löskokning. Till vanlig matlagning, för bagerier och industriella ändamål äro de preserveerade äggen däremot fullt brukbara, ja till vissa ändamål öfverlägsna de färska, och kunna de preserveerade äggen för sin prisbillighet numera anses som en nödvändighetsvara.

Att under sådana förhållanden försvåra handeln härmed eller att genom särskilda föreskrifter om märkning af de preserveerade äggen, om etikettering af förvaringskärl för dem m. m. fördyra denna vara, kan utskottet icke finna tillrädligt.

Då utskottet förmenar, att med preserveerade ägg i förevarande fall egentligen skall förstås den vara, som de stora äggaffärerna tillhandahålla allmänheten, med bortseende från alla de metoder, som omtänksamma hushållsbehof använda för bevarandet af ägg, så förmenar utskottet, att sådan olikhet förefinnes mellan färska och preserveerade ägg, att en förblandning häraf icke bör eller kan ifrågakomma uti sådan omfattning, att särskilda bestämmelser för salubjudandet af preserveerade ägg kunna hafva tillräckliga skäl för sig.

Nära till hands ligger dessutom faran att, om handeln med preserveerade ägg försvåras, allmänheten får nöja sig med gamla, lagrade så kallade »färskas ägg», hvilka i användningen med all sannolikhet blifva sämre än de preserveerade äggen.

Utskottet kan sålunda icke biträda ifrågavarande af Andra Kammarrens utskott afgifna förslag, utan hemställer,

att Första Kammarren icke måtte biträda det af Andra Kammarren i detta ärende fattade beslut.

Stockholm den 19 mars 1907.

Å utskottets vägnar:

J. S. F. STEPHENS.